

EU-kommissionens förslag på förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon

Remiss från Klimat- och näringslivsdepartementet
Remisstid den 4 november 2023

Förslag till beslut

Borgarrådsberedningen föreslår att kommunstyrelsen beslutar följande.
Remissen besvaras med hänvisning till vad som sägs i stadens promemoria.

Föredragande borgarrådet Åsa Lindhagen

Sammanfattning av ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat ett förslag från EU-kommissionen gällande förslag på förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon till Stockholms stad för yttrande. Förslaget syftar till att stärka cirkulariteten av material från uttjänta fordon genom kravställning gällande produktion, konstruktion, insamling, återvinning samt rapporteringsskyldighet. Förslaget förväntas även stärka EU:s motståndskraft mot störningar i leveranskedjan och minska beroendet av import av viktiga råvaror.

Beredning

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Servicenämnden, trafiknämnden samt Stockholms Stadshus AB har meddelat att de avstår från att yttra sig över remissen.

Stadsledningskontoret är positivt till kommissionens förslag.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden tillstyrker remissen då de anser att det bidrar till att ställa om till en cirkulär ekonomi.

Föredragande borgarrådets synpunkter

För att Stockholms stad ska nå sina miljö- och klimatmål måste hela samhället ställa om till att bli cirkulärt. Att EU-kommissionen antar lagstiftning som utifrån avfallshierarkin styr mot detta är därför välkommet. Jag delar dock

miljöförvaltningens synpunkt att det vore välkommet med ett bredare perspektiv på cirkularitet som även omfattar behovet av nya affärsmodeller och förändrade beteenden som en del av arbetet för att ställa om samhället.

Stockholm den 25 oktober 2023

Åsa Lindhagen

Bilaga

Remiss - EU-kommissionens förslag på förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon, dnr KS 2023/839-1.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Ärendet

Klimat- och näringslivsdepartementet har remitterat ett förslag som EU-kommissionen la fram den 13 juli 2023 gällande *förslag på förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon*.

I Europa når varje år över sex miljoner fordon slutet av sin livscykel. Den befintliga lagstiftningen som reglerar området, direktiv 2000/53/EG och direktiv 2005/64/EG, leder till en förlorad andel material som hade kunnat återvinnas eller återanvändas vid slutbehandling av ett fordon. EU-kommissionen har sett över den nuvarande lagstiftningen och föreslår en ny förordning som möjliggör en förbättrad kvalitet gällande konstruktion, tillverkning, insamling och återvinning samt stärker rapporteringsskyldigheten. Förslaget förväntas även stärka EU:s motståndskraft mot störningar i leveranskedjan och minska beroendet av import av viktiga råvaror. De två nuvarande direktiven som reglerar området föreslås utgå och ersättas med den nya förordningen.

Enligt förslaget ska fordonstillverkare tillgängliggöra information om hur fordon kan tas isär och återvinnas, inklusive information om andel återanvänt material och om var kritiska råvaror har använts. Användning av återvinningsbart material i nya fordon samt restriktioner för användning av vissa metaller kravställs. Bland annat ska fordon innehålla minst 25 procent återvunnen plast. Vidare ställs krav på inlämning av uttjänta fordon till auktoriserade behandlare samt krav på skrotintyg för avregistrering. Kraven förtydligas även gällande myndigheters kontroll av olaglig export av uttjänta fordon. De nya reglerna ska stärka producentansvaret genom enhetliga krav, vilket bland annat omfattar obligatorisk avfallshantering. Förslaget ska även förbättra insamlingen av uttjänta fordon, bland annat ställs krav på årlig tillsyn av minst 10 procent av verksamheter som hanterar fordonsavfall. Tillämpningsområdet för åtgärderna kommer gradvis att utökas till att omfatta fler fordonskategorier.

Remissammanställningen

Ärendet har remitterats till stadsledningskontoret, miljö- och hälsoskyddsnämnden, servicenämnden, trafiknämnden och Stockholms Stadshus AB. Servicenämnden, trafiknämnden samt Stockholms Stadshus AB har meddelat att de avstår från att yttra sig över remissen.

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 27 september 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Förslaget har främst koppling till kommunfullmäktiges mål *2.1 Stockholm ska bli klimatpositivt – genom minskade utsläpp och ökad koldioxidlagring*.

Stadsledningskontoret delar EU-kommissionens förslag och ser positivt på den föreslagna förordningen om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon.

Förslaget går i linje med kommunfullmäktiges budget 2023, där det framgår att Stockholms ekonomi behöver gå från att vara linjär till cirkulär för att nå målet om ett fossilbränslefritt Stockholm 2040. Detta innebär att utvecklingen mot en cirkulär ekonomi behöver stärkas, där större del av resurserna återvinns och återbrukas. Förslaget förväntas innebära en mer resurseffektiv hantering av fordon samt en riktning mot en cirkulär ekonomi med minskad energianvändning och klimatpåverkan.

Stadsledningskontoret anser dock att förslaget saknar vissa aspekter som bör främjas för att uppnå ett effektivt och cirkulärt resursflöde. Utöver nya produktionsmetoder och krav på resursvänlig hantering, bör omställningen även innebära en utveckling av nya affärsmodeller som kan bidra till mer resurseffektiva färdssätt. Detta bedöms också bidra till att uppnå de specifika procentandelsmålen i förslaget om fordonsförsäljning. Resurseffektiva färdssätt kan även minska risker för inlåsnings effekter, främja utvecklingen av nya cirkulära processer samt minska uttaget av naturresurser.

Stockholms stad har för tillfället inga registrerade bilskrotningsverksamheter som tillsynsobjekt. Förslaget bedöms därför inte få någon reell påverkan på tillsynen i dagsläget. I förslaget föreskrivs ett minimikrav på besök hos alla tillsynsobjekt. Stadsledningskontorets bedömning är att en riskbaserad tillsyn är att föredra. Sannolikt besöks merparten av bilskrotverksamheter i landet minst en gång per år och förslaget bedöms därför inte ha någon betydande påverkan för tillsynen. Stadsledningskontoret föreslår att remissen *EU-kommissionens förslag på förordning om cirkularitetskrav för fordonsdesign och om hantering av uttjänta fordon* anses besvarad med vad som sägs i detta tjänsteutlåtande.

Miljö- och hälsoskyddsnämnden

Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 26 september 2023 följande.

1. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att tillstyrka remissen.
2. Miljö- och hälsoskyddsnämnden beslutar att omedelbart justera paragrafen.

Miljöförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 31 augusti 2023 har i huvudsak följande lydelse.

Idag konstrueras motorfordon med komplicerade metoder och fordonstillverkarna använder IT-system i fordonet för att samla in data om fordonets prestation mm. Dessa uppgifter användas av tillverkarna för att utveckla sina produkter men skulle även kunna nyttjas i högre grad av andra aktörer. Det är viktigt att den insamlade data från fordonstillverkare avseende information om hur fordon kan tas isär och återvinnas, inklusive information om andel återanvänd material och om var kritiska råvaror har

använts i fordonen görs tillgängliga även för de fria verkstäderna och de som jobbar med återvinning och återanvändning. Idag finns en trend i eldrivna fordon där batteriet byggs in i fordonets chassi som en integrerad del. Detta riskerar att få negativa konsekvenser när det gäller reparation och återbruk. Idag finns försäkringsbolag som hellre skrotar elbilar än reparera då riskerna är för stora med batterierna då de inte enkelt går att se om batteriet är helt eller skadat och/eller att det är allt för tidskrävande att reparera dem.

Därför välkomnas förslagets formulering och innehåll.

Förvaltningen anser att det är svårt att ta ställning till de specifika procentsatser som föreslås blir mål och lämnar därför inga synpunkter i den delen. Förvaltningen finner dock att syftet med förslaget inte helt återspeglas i inriktningen i förslaget då den är snävare än den omställning som utökat cirkularitet är tänkt att föra med sig. Cirkularitet förutsätter inte bara en omställning till nya produktionsmetoder och krav på resursvänlig hantering utan bör även innebära utvecklingen av nya affärsmodeller vilka möjliggör förändrat beteende och resvanor och bl.a. mindre och lättare fordon. Det blir enklare att uppnå de specifika procentandelsmålen i förslaget om fordonsförsäljning minskas och resenärer använder mer resurseffektiva färd sätt. Därför är det viktigt att inte bara namnge affärsmodeller i förbigående, förslaget bör också betona vikten av en större omställning. Detta kan minska risker för inlåsnings effekter och möjliggöra utvecklingen av nya cirkulära processer. Samtidigt bör förslaget uppmuntra myndigheter, kommuner och andra offentliga aktörer att använda reglering, offentlig upphandling mm för att i högre grad främja och påskynda cirkularitet, hållbarhet och transporteffektivitet.

Förslaget rör även tillsyn av verksamheter som hanterar fordonsavfall. Generellt är en riskbaserad tillsyn att föredra framför ett minimikrav på besök hos alla tillsynsobjekt såsom föreskrivs i förslaget. Sannolikt besöks dock merparten av bilskrotverksamheter i landet minst en gång per år varför förslaget inte bedöms medföra någon kännbar förändring för tillsynens del. För tillfället har förvaltningen inga registrerade bilskrotningsverksamheter som tillsynsobjekt varför förslaget inte kommer få någon reell påverkan på förvaltningens tillsyn i dagsläget.

Förvaltningen föreslår sammantaget att remissen tillstyrks med ovanstående medskick.